

відповідей на питання, які запропоновано викладачем, складання питань з вивченого матеріалу, підготовка тематичного словника, вирішення і складання кросвордів, що потребують знань навчального матеріалу, рецензування та оцінювання письмових робіт однокурсників.

На третьому рівні завдання ускладнюються: підготовка рефератів, оглядів, довідок, тез, доповідей, рекламних проспектів, рецензування наукової та навчальної літератури та ін. Під час збору і аналізу інформації при проведенні курсового та дипломного дослідження будуть потрібні вміння і навички щодо встановлення повноти, достовірності, доступності, системності, доказовості матеріалу з різних джерел, виявлення чинників, що впливають на те чи інше суспільне явище, процес, подію.

У якості особливих форм самостійної роботи, передбачених для формування практичних умінь і навичок, доцільно рекомендувати: на першому рівні – розв'язання задач, прикладів, ситуацій (репродуктивний характер роботи); на другому рівні – підготовка окремих фрагментів і виконання конкретної ролі в діловій грі, розроблення і виготовлення ілюстративних матеріалів, складання та розв'язання задач продуктивного характеру (з відсутніми вихідними даними, з надлишковими даними, з суперечливими даними, що припускають той чи інший ступінь імовірності розв'язання), складання міні-ситуацій, завдань, тестів, програм, анкет, участь у конкурсах, дискусіях, зустрічах за «круглим столом» та інші форми активного навчання, створення мультимедійних презентацій та ін.; на третьому творчому рівні – формування навичок самостійної постановки дослідницьких завдань, вибір методів дослідження, проведення теоретичного та експериментального дослідження.

Самостійна робота студентів здійснюється на всіх стадіях навчально-виховного процесу: під час засвоєння ними лекційного матеріалу, при вивченні навчальної та наукової літератури, підготовці до семінарських занять, теоретичних конференцій, іспитів і заліків.

О. М. Лук'янова

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасний підхід до організації освітнього процесу в закладах вищої освіти полягає в тому, що цей процес орієнтований на формування у студентів умінь самостійно здобувати нові знання, використовувати їх у своїй професійній діяльності.

Самостійну роботу правильно розглядати скоріше як засіб залучення студентів до самостійної пізнавальної діяльності, засіб її логічної і психологічної організації. Студентів треба вчити пізнавальній діяльності, озброювати їх навчально-пізнавальним апаратом.

Необхідно перевести студента з пасивного споживача знань в активного їх творця, що вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність.

Самостійна робота сприяє поглибленню і розширенню знань, інтересу до пізнавальної діяльності, оволодінню прийомами процесу пізнання, розвитку пізнавальних здібностей. Саме тому вона стає головним резервом підвищення ефективності підготовки спеціалістів. Самостійна робота виконується з використанням опорних дидактичних матеріалів, покликаних коректувати роботу студентів і вдосконалювати її якість.

У результаті самоосвітньої діяльності студентів відбувається процес придбання, структурування і закріплення знань. Зараз роль самостійної роботи настільки зросла, що її доводиться спеціально планувати, створювати для неї спеціальні форми і методи, виділяти час, приміщення і технічні ресурси.

В освітньому процесі вищого професійного навчального закладу виділяється два види самостійної роботи студентів: у навчальний і позанавчальний час.

Самостійна робота студентів у навчальний час включає в себе роботу на лекціях і практичних заняттях, яку можна проводити в різних формах – «мозкової атаки», дискусій, обговорення конкретних ситуацій і т. д.

Особливий інтерес для нас має самостійна робота студентів у позанавчальний час, яка дозволяє студенту коригувати раніше отримані знання (на лекціях, практичних заняттях тощо) з тими, якими він оволодів під час самостійного вивчення матеріалу. Позаурочне придбання знань може бути отримано різними способами: самостійна робота з літературою за фахом, конспектування, реферування літератури, анотування книг, статей.

Значне місце в самостійній роботі студентів займає використання Інтернет-технологій для ефективного пошуку інформації. Доступність великої кількості електронних статей, довідкової літератури, електронних навчально-методичних розробок, які викладено на сайті університету, безумовно розширюють творчий потенціал студентів за умов, що вони вміють творчо працювати з добутою інформацією. Окрім знання методів пошуку, студенти мають опанувати методи аналізу, синтезу, узагальнення інформації.

Таким чином, використання інформаційних технологій в організації самостійної роботи студентів дозволяє не тільки інтенсифікувати їхню роботу, а й закладає основи їхньої подальшої постійної самоосвіти, отже педагогічне інформаційно-освітнє середовище, яке створюється за допомогою інтеграції сукупності програмно-апаратних і традиційних форм навчання й визначає самостійну роботу студента як більш незалежну і творчу.